

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Västra Götalands län

Juni 2020

Ett samarbete mellan Företagarna, Swedbank och Sparbankerna

företagarna

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern	3
Nettotal och konjunkturindikator.....	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Västra Götalands län	4
Det ekonomiska läget och näringslivet i Västra Götalands län	5
Näringslivet i Västra Götalands län.....	5
Småföretagsbarometern – Västra Götalands län	7
Konjunkturindikator.....	7
Sysselsättning.....	9
Orderingång.....	10
Tackat nej till order.....	11
Omsättning.....	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Företagens prisförväntningar.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Västra Götalands fyra regioner	17
Västra Götalands fyra regioner – konjunkturindikator.....	18
Västra Götalands fyra regioner – sysselsättning.....	19
Västra Götalands fyra regioner – orderingång.....	20
Västra Götalands fyra regioner – omsättning.....	21
Västra Götalands fyra regioner – lönsamhet	22
Slutsatser	23

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande tolv månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a. Ja/nej
- b. Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för sysselsättning, ordergång och omsättning. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Västra Götalands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Västra Götaland är något starkare än för riket som helhet, men konjunkturen har mattats av sedan ifjol. Utfallet av tillväxttakten blev betydligt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Deras prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturindikator på lägre nivå än vid finanskriserna i början av 1990-talet och 2008-2009.
- **Sysselsättningstillväxten** är positiv i länet men tillväxttakten har mattats av under de senaste tolv månaderna. Tillväxten ligger strax under rikssnittet. Förväntningarna för det kommande året visar på en svagt ökad tillväxttakt i sysselsättningen och till skillnad från riksgenomsnittet är förväntningarna på en positiv nivå.
- **Tillväxttakten för ordergången** i länets företag har mattats av under de senaste tolv månaderna. Tillväxttakten för ordergången är dock något starkare än snittet för riket. Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång till historiskt låga nivåer.
- **Omsättningstillväxten** i Västra Götalands län har mattats av. Företagen i länet förväntar sig en kraftigt minskad tillväxttakt under de kommande tolv månaderna.
- **Tillväxten av lönsamhet** i Västra Götalands län är fortsatt god och har ökat sedan fjolårets mätning. Lönsamhetstillväxten är på samma nivå som riksgenomsnittet. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt i länets företag minska kraftigt.
- Företagen i Västra Götalands län upplever sämre möjligheter att växa framöver jämfört med i fjol. 59 procent av företagen i länet anser att de har **goda utsikter att expandera** på sikt. Samtidigt vill nio av tio företag i länet växa.
- **Svårighet att finna lämplig arbetskraft** upplevs som det största hindret för Västra Götalands småföretag. Även tuff konkurrens och svag efterfrågan är hinder för företagens expansion.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Västra Götalands län

Årets Småföretagsbarometer visar att konjunkturen hos landets småföretag med 1–49 anställda fortsätter att försvagas. Konjunkturindikatorn sjönk för tredje året i rad till 37 från 61 ifjol, den lägsta nivån sedan 2003. Det är en betydligt svagare utveckling än vad företagarna förutsåg under fjolåret, då konjunkturindikatorn förväntades stiga till 79. Den stora prognosavvikelsen beror sannolikt på att coronapandemin slog igenom med full kraft i svenskt näringsliv under mars och april. Företagens syn på konjunkturen försvagades allt snabbare under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Det betyder att konjunkturindikatorn föll mer under andra perioden av undersökningen än under den första. I en delrapport vecka 13 var konjunkturindikatorn till 57, därefter har alltså uppfattningen om läget förvärrats avsevärt. Alla delar i konjunkturindikatorn (sysselsättning, orderingång och omsättning) har utvecklats svagare än prognosticerats vilket visar på en tydlig konjunkturavmattning bland landets småföretag.

Den svagaste utvecklingen har varit i de tjänsteproducerande branscherna, i synnerhet transportsektorn där konjunkturindikatorn noterades till minus 20 följt av hotell och restaurang (-13). Småföretag inom bygg- och tillverkningsindustrin men även handelsföretag klarade sig bättre jämfört med övriga delbranscher även om konjunkturindikatorn är lägre än i fjolårets undersökning.

Företagen, främst de minsta med upp till fyra anställda, är mycket pessimistiska om det närmaste året. Detta trots att regeringen har presenterat flera stödpaket riktade till företag. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas sjunka till rekordlåga minus 20, vilket är en betydligt dystrare bild än minus 1 i delrapporten som presenterades i slutet av april (vecka 13). Det betyder att småföretagen förutser en djupare konjunkturedgång än under lågkonjunkturen i början av 1990-talet och 2008/2009. Både orderingången och omsättningen förväntas minska under det kommande året och är det som framför allt bidrar till nedgången i konjunkturindikatorn. Även företagens planer för sysselsättningen har blivit mer pessimistiska och andelen företag som tror att antalet anställda ska minska under det kommande året är nu något större än andelen företag som tror att det ska öka.

Mikael Erlandson *Regionchef Företagarna Västra Götaland*

När vi ställde frågorna i årets undersökning framkom att konjunkturläget under det senaste året varit starkare för företagen i Västra Götaland än för riket som helhet, men att tillväxttakten i länet har varit betydligt lägre än vad företagarna förväntade sig i fjolårets rapport. Trots en lägre tillväxttakt i konjunkturen än förväntat är det glädjande att lönsamheten varit fortsatt god och ökat hos företagen sedan fjolårets undersökning.

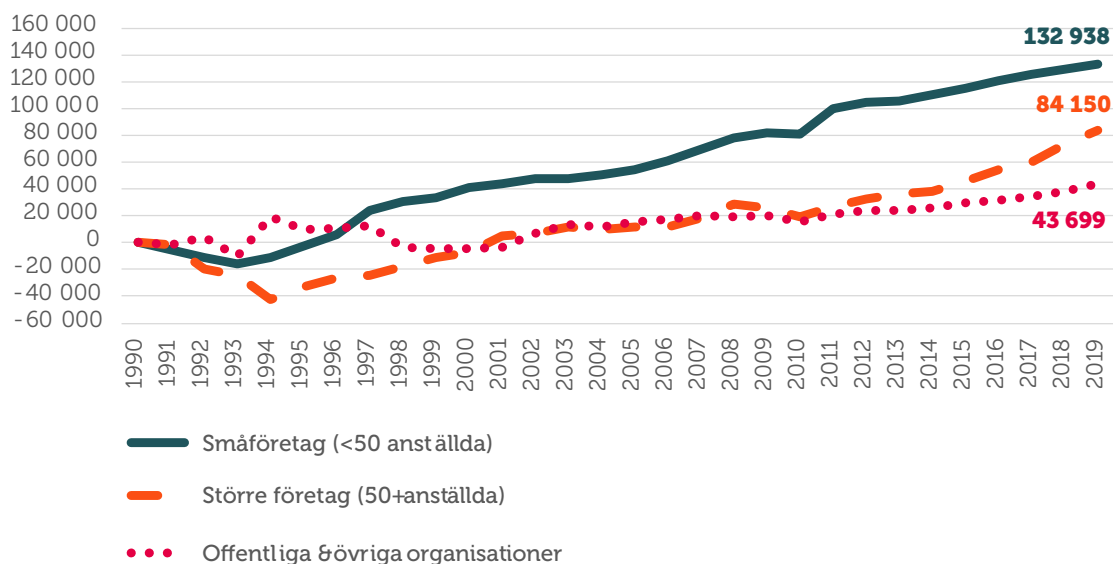
Denna glädje grusades hastigt av restriktionerna kring virusutbrottet och företagens framtidsutsikter för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Det är därför viktigt att företagen fortsatt får de förutsättningar de behöver för att så snabbt som möjligt återgå till att vara jobbmotorn i Sverige.

Näringslivet i Västra Götalands län

Västra Götaland har ett brett och livskraftigt näringsliv och näringslivsstrukturen stämmer ganska väl överens med den i riket. Det finns en stark tradition av tillverkningsindustri i regionen med kunskapsintensiva företag inom branscher såsom fordon, Life science, IT, kultur- och upplevelseindustrin samt maritima näringar. Även fordonsbranschen och till den relaterade verksamheter har stått för en relativt stor del av exporttillväxten under senare år. De branscher som har en stark tillväxt i regionen är fastigheter, bygg, industri (inklusive underleverantörer), teknik konsulter, hotell och restaurang, dagligvaruhandeln, lantbruk och fiskenäring. Detaljhandeln, inom kläder, skor och sportartiklar, har större bekymmer.

Figur 1 visar tillväxten av jobb inom tre olika sektorer – småföretag, större företag och offentlig sektor. Det är tydligt att det är de mindre, växande, företagen som står för sysselsättningstillväxten i länet. Västra Götaland utmärker sig i relation till riket som helhet, då antalet jobb i den offentliga sektorn ökat istället för minskat.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Västra Götalands län sedan 1990 (källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN – VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

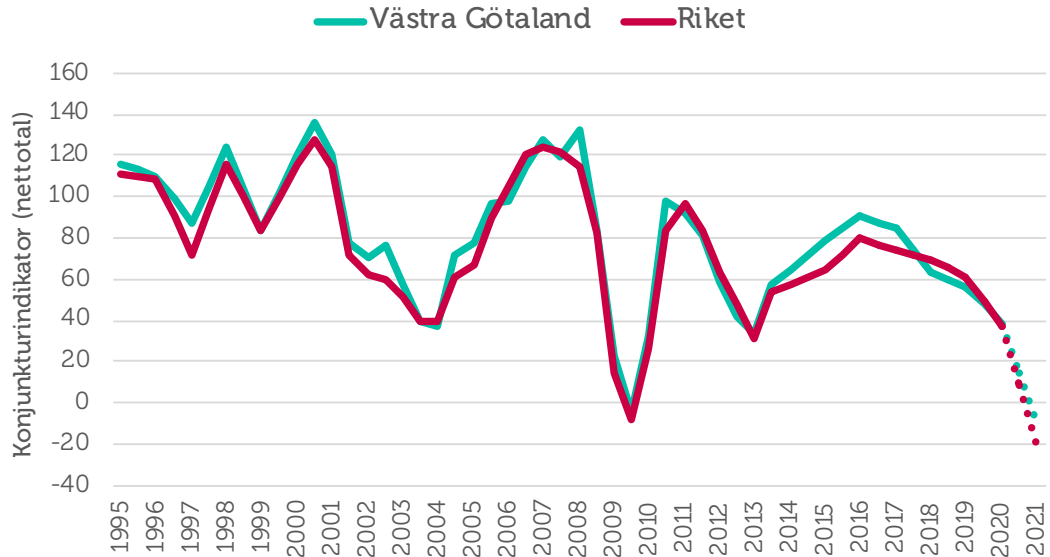
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Utvecklingen inom sysselsättning, ordergång och omsättning hos Västra Götalands läns småföretag kommer att redovisas för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. Konjunkturen för företagen i Västra Götalands län försämrades dramatiskt 2009. Från att under första delen av år 2008 ha nått ett värde på 132, bottnade index hösten 2009 med ett negativt nettotal. Efter en återhämtning under 2010 hade länet ännu en nedgång våren 2013. Figur 2 visar länets historiska utveckling som går i linje med rikssnittets utvecklingskurva för konjunkturindikatorn.

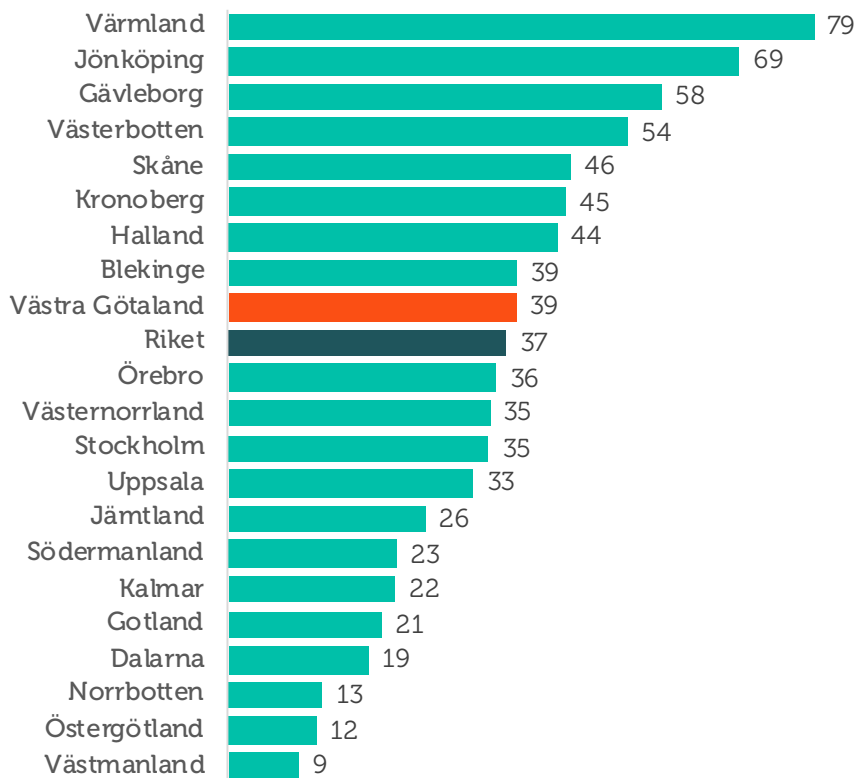
2019 var det sammanvägda nettotalet för konjunkturindikatorn i länet 56, i år är det 39. Detta visar på en svagare tillväxt under året som gått, och tappet är totalt 17 indexenheter. Trots avmattningen placerar sig Västra Götaland läns konjunkturindikator över rikssnittets nettotal 37. Länsfördelningen runt riksgenomsnittet visas i figur 3. Utfallet av årets konjunkturindikator blev betydligt lägre än vad länets företagare förväntade sig ifjol, då trodde de på en ökad tillväxttakt till ett nettotal på 82.

Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Deras sammanvägda prognoser för sysselsättning, ordergång och omsättning visar en kraftig nedgång och konjunkturindikator hamnar på nettotalet -9. Ett sådant utfall skulle innebära en nedgång med 46 indexenheter jämfört med årets resultat. Konjunkturindikatorn skulle därmed nå de lägsta nivåerna sedan tidigare finanskrisår. Motsvarande utveckling för riksgenomsnittet är ett förväntat nettotal på -20.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Västra Götalands län och riket 1995–2020

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2020

Sysselsättning

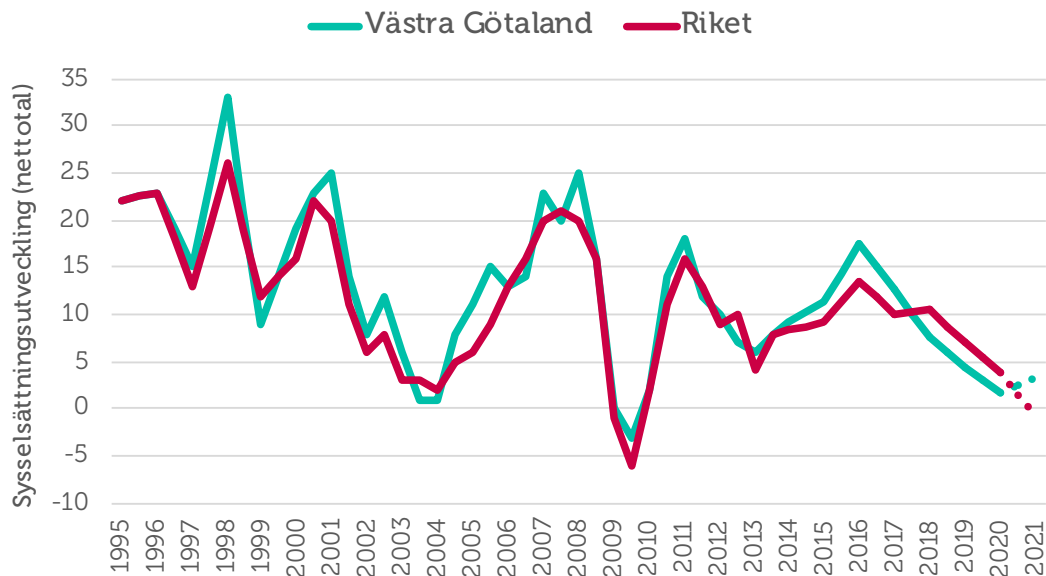
Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten är fortsatt positiv i Västra Götalands län men tillväxttakten har mattats av för fjärde året i rad. Totalt har 14 procent av länets företag ökat sin personalstyrka under de senaste tolv månaderna samtidigt som tolv procent av dem har minskat den. Nettotalet blir således 2, vilket är under riksgenomsnittet vars nettotal är 4.

Sysselsättningstillväxten i länet är därmed något lägre jämfört med fjolårets mätning (nettotal 4). Utfallet blev även en lägre tillväxttakt än vad företagen förväntade sig vid förra årets mätning, då förväntade de sig en ökad tillväxttakt till nettotalet 16.

Förväntningarna för det kommande året visar på en ökad tillväxttakt i sysselsättningen bland länets företag. Nettotalet förväntas hamna på 3, vilket är en högre nivå än vid tidigare ekonomiska kriser. Riksgenomsnittets förväntningar är ett nettotal på -1. Till skillnad från riksgenomsnittet är det således en förväntan om en fortsatt tillväxt av sysselsättningen i länets företag, om än på en låg nivå.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (nettotal) i Västra Götalands län och riket 1995–2020

Orderingång

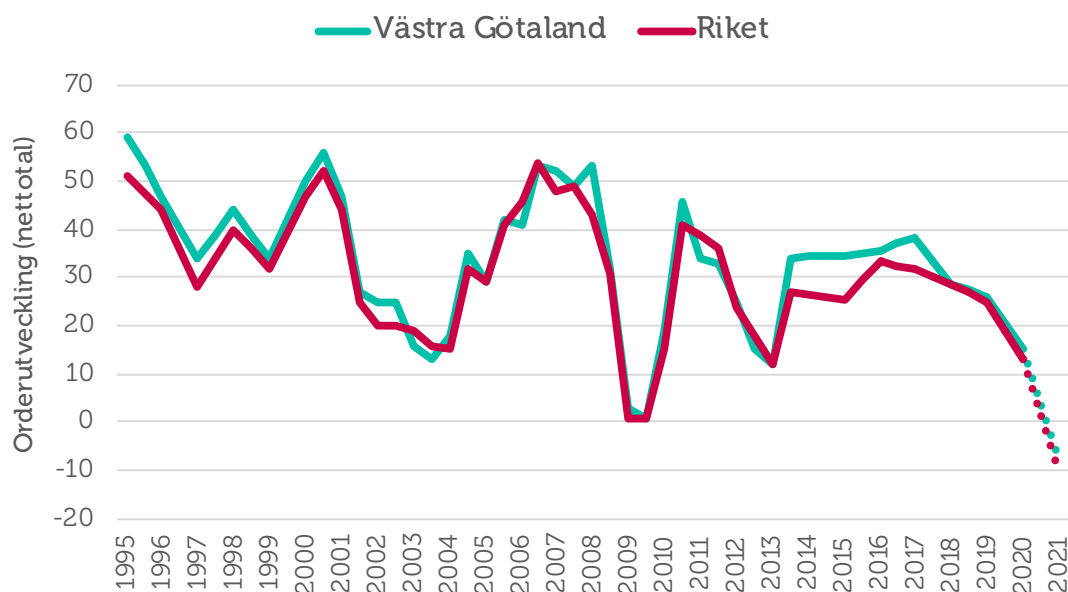
Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Västra Götalands läns tillväxttakt för orderingången har mattats av under de senaste tolv månaderna, från nettotalet 26 ifjol till 15 i år. Avmattningen har varit något svagare i Västra Götaland än för riket som helhet, vilket placerar länet över genomsnittet på 13.

I länet har 38 procent av företagen haft en ökad orderingång, medan 23 procent uppger att den minskat. Orderingången i länets företag har därmed sett en fortsatt tillväxt, om än inte lika gynnsam som under fjolåret. Likt föregående avsnitt om sysselsättningsutvecklingen blev orderutvecklingens utfall lägre än vad länets företag prognosticerade i fjolårets rapport, då var det förväntade nettotalet 30 för 2020.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång. Bland länets företag tror 25 procent att deras orderingång kommer att öka, medan 33 procent förväntar sig att den kommer minska. Detta ger ett förväntat nettotal på -8. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är -11. Om prognosen stämmer innebär det att företagens orderingång hamnar på en lägre nivå än vid finanskrisen 2008–2009.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995–2020

Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. 37 procent av länets företag har tackat nej till order under det senaste året. Detta är en lägre andel än ifjol (42 procent). Västra Götalands län placerar sig i linje med riksgenomsnittet där 36 procent av landets företag har tackat nej till order det senaste året.

Precis som i övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I länet anger 45 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksgenomsnittet på 50 procent. Trots en lägre andel än i förra årets mätning (då 58 procent) är kapacitetsbristen fortsatt påtaglig i länet.

Likt tidigare år, och som i riket som helhet, är även arbetskraftsbrist en betydande anledning till att företagen tackar nej till order. Som vi kommer att redogöra för längre fram i texten upplever många företag i Västra Götalands län kompetensbrist som främsta tillväxthinder. Detta kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudorsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis handla om att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

Omsättning

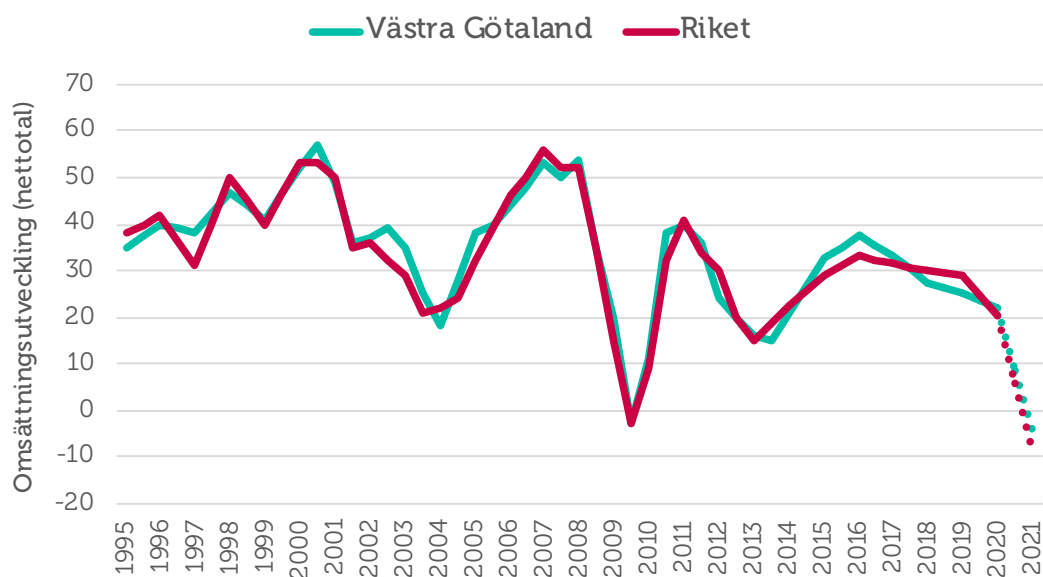
Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Västra Götalands län är fortsatt positiv efter en kraftig ökning som började 2013, men som för fjärde året i rad har mattats av (se figur 7). Totalt har nettotalet för omsättning minskat från 25 ifjol till 23 i år. Nettotalet för omsättningstillväxten i länet ligger därmed strax över riksgenomsnittet, vars nettotal i årets mätning är 20. I länet har 45 procent haft en ökad omsättning under de senaste tolv månaderna medan 23 procent uppger att den minskat.

I Småföretagsbarometern 2019 prognosticerade företagen i länet en omsättningstillväxt till nettotalet 36 för år 2020. Som vi ser blev utfallet lägre än denna prognos.

Coronakrisen har på kort tid lett till en kraftigt minskad efterfrågan på många företags varor och tjänster. Detta avspeglas också i företagens prognoser för omsättningsutvecklingen under de kommande tolv månaderna. 30 procent av företagen i länet tror att omsättningen kommer öka, medan 35 procent förväntar sig att den kommer minska under det närmsta året. Detta resulterar i ett förväntat nettotal på -5 för omsättningens tillväxt. Ett sådant utfall skulle innebära en historiskt låg omsättningstillväxt för Västra Götalands län. Motsvarande prognos för riksgenomsnittet är nettotal -8.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995–2020

Lönsamhetsutvecklingen

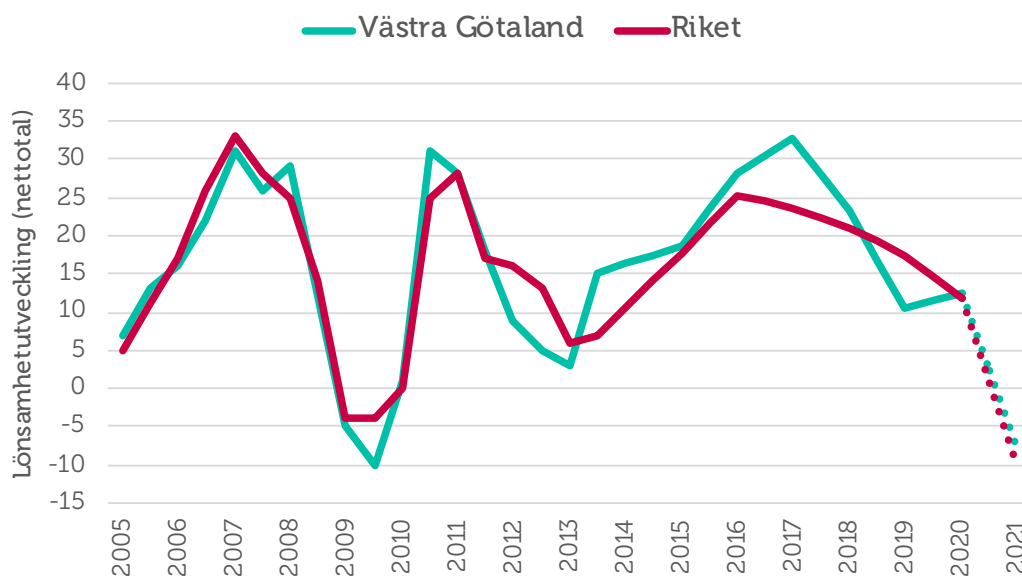
Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar relaterar till lönsamhetsutvecklingen. Figur 8 visar att Västra Götalands län historiskt legat i linje med riksgenomsnittet vad gäller lönsamhetsutvecklingen, men att finanskrisen slog något hårdare mot företagen i länet jämfört med snittet samt att Västra Götalands län haft ett par toppnoteringar över riksgenomsnittet.

Efter en stadig avmattning i de två föregående mätningarna har lönsamhetstillväxten återhämtat sig under de senaste tolv månaderna. Detta resulterar i nettotalet 12 jämfört med 10 ifjol. 35 procent av företagen i länet har haft en ökad lönsamhet, medan 23 procent uppger att den minskat under det senaste året. Västra Götaland har samma nettotal för tillväxten i lönsamhet som riksgenomsnittet.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland länets företag minska till -8. Nettotalet för den förväntade lönsamheten ligger över riksgenomsnittets nettotal på -10. Bland företagen i länet tror 25 procent på en högre lönsamhet, medan 33 procent tror att den blir lägre under det kommande året.

Förväntningarna på utvecklingen framöver speglar en stor osäkerhet om vilka effekter den pågående coronakrisen kommer att ha för svenska småföretag på sikt. Det rådande läget har skapat stora påfrestningar i såväl den svenska ekonomin som i världsekonomin och rörelsen i lönsamheten är tecken på hur även småföretagen påverkas av detta.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 2005–2020

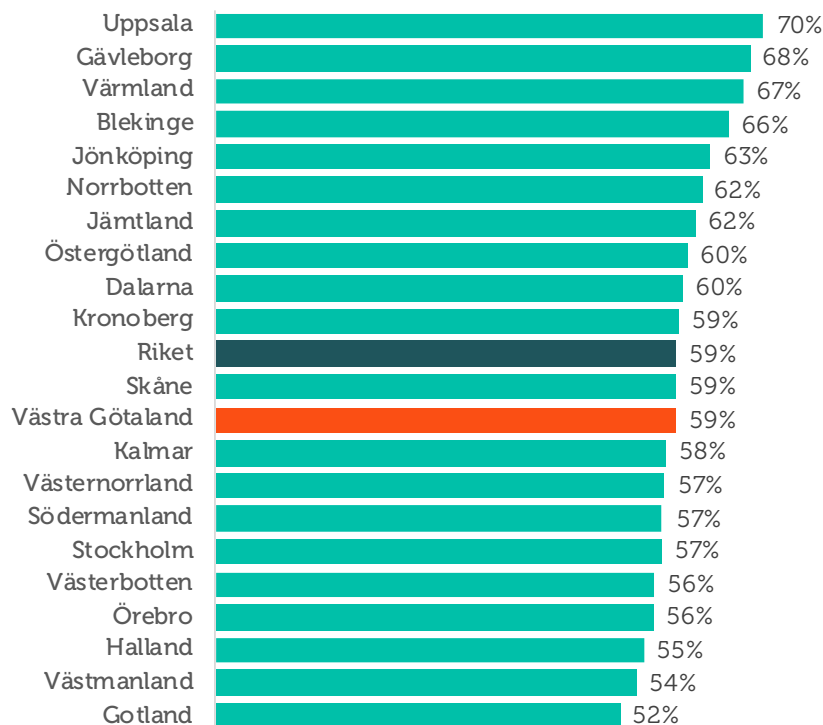
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prishöjningar ligger på en betydligt lägre nivå än förra året. I länet förväntar sig 27 procent av företagen, samma som riksgenomsnittet, att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året (ifjol 41 procent) medan 16 procent tror att deras spriser kommer att minska. Givet de negativa prognoserna för bland annat företagens omsättning och ordergång gör det svårt för företagen att höja sina priser.

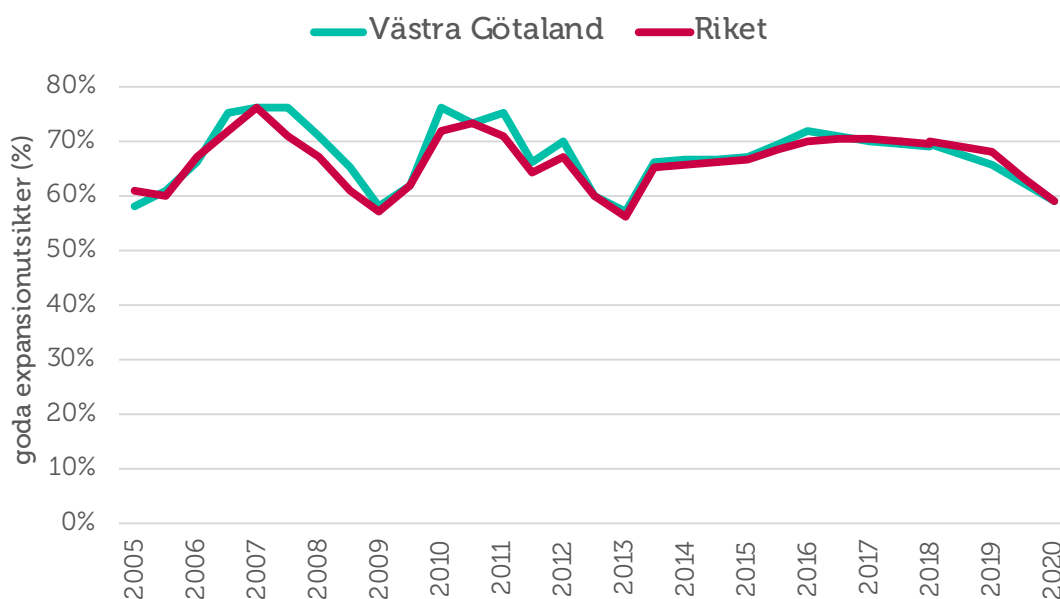
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Västra Götalands län upplever sämre möjligheter att växa framöver jämfört med ifjol. 59 procent anser att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med 66 procent i förra årets mätning. Företagens upplevda expansionsmöjligheter ligger i linje med rikssnittet, se figur 9. Figur 11 visar att cirka nio av tio företag i Västra Götaland vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2020

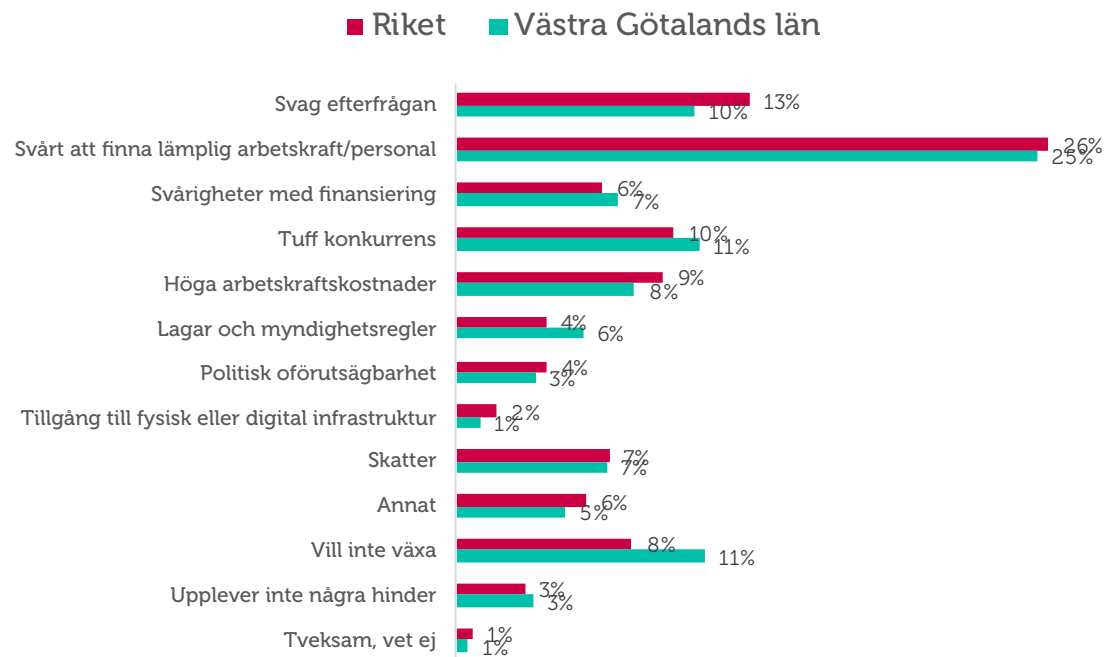
Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Västra Götalands län och riket 2005–2020

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret bland företagen i Västra Götaland län. 25 procent av länets företag uppger detta som det enskilt största hindret för expansion, vilket är en liknande andel som i fjol. Kompetensbristen är fortsatt ett betydande hinder för tillväxt bland företagen i länet.

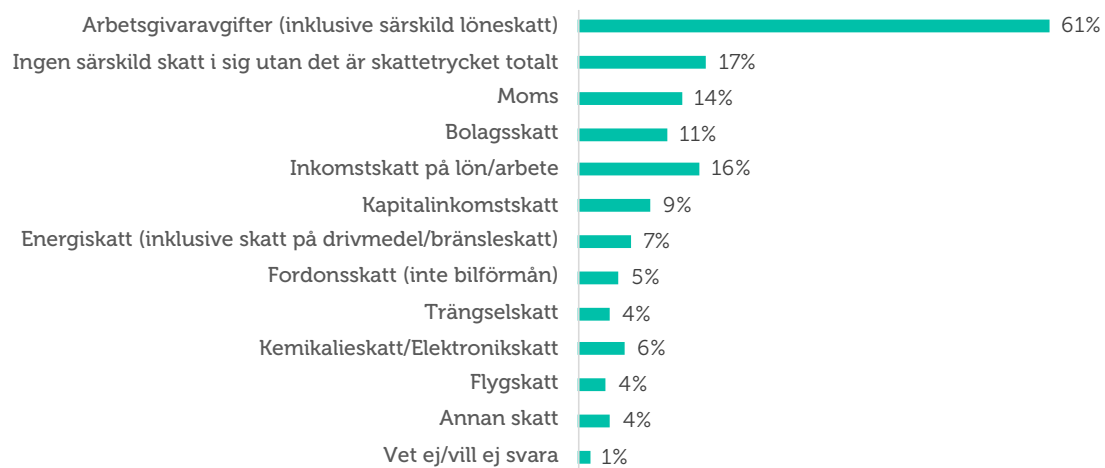
Även svag efterfrågan och tuff konkurrens upplevs som tillväxthinder bland länets företag. En effekt av att coronavirusets spridning i samhället är att det lett till drastiskt förändrade konsumtionsbeteenden. Men även politiska beslut för att hindra smittspridningen har bidragit till att många företags produktion eller tjänsteutbud helt eller delvis upphört.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Västra Götalands län och i riket 2020 (procent)

Bland de företag som anger att skatter är ett tillväxthinder är det främst arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget, se figur 12. Till detta kommer också bland annat inkomstskatt på lön/arbete och moms.

Figur 12 Du angav skatter som ett hinder för expansion, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

VÄSTRA GÖTALANDS FYRA REGIONER

Västra Götaland är ett storlän med 49 kommuner och över 1,6 miljoner invånare. Det betyder också att näringslivet i olika delar av länet kan skilja sig åt. Det finns därför en efterfrågan om en mer detaljerad barometer för Västra Götalands län. Med nedanstående avsnitt ges en bild av hur konjunkturläget skiljer sig åt i olika delar av Västra Götaland.

Vid uppdelningen av Västra Götaland län i olika regioner används nedan indelning:

Fyrbodalen utgörs av kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Sjuhärads utgörs av kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda.

Skaraborg består av kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

Göteborg omfattar kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Lerum, Lilla Edet, Kungälv, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn och Öckerö.

Thomas Eriksson
Kontorschef Swedbank

Näringslivet är idag i en situation som är svår att överblicka. Det slår olika hårt beroende på vilken bransch man verkar i men alla är påverkade på något sätt. Vi har alla ett ansvar att hantera detta på bästa sätt så att vi kan rädda ekonomiska värden, sysselsättning och framtida utveckling. Det är glädjande att se att många företagare vidtar åtgärder som kostnadsneddragningar, utnyttjar stödåtgärder och ställer om verksamheter. Det tillsammans med ett stöd från banken ger en möjlighet att hantera den svåra situationen vi har nu och säkert under hösten som kommer.

Västra Götalands fyra regioner – konjunkturindikatorn

När nettotalen för sysselsättning, ordergång och omsättning adderas får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i delregionerna.

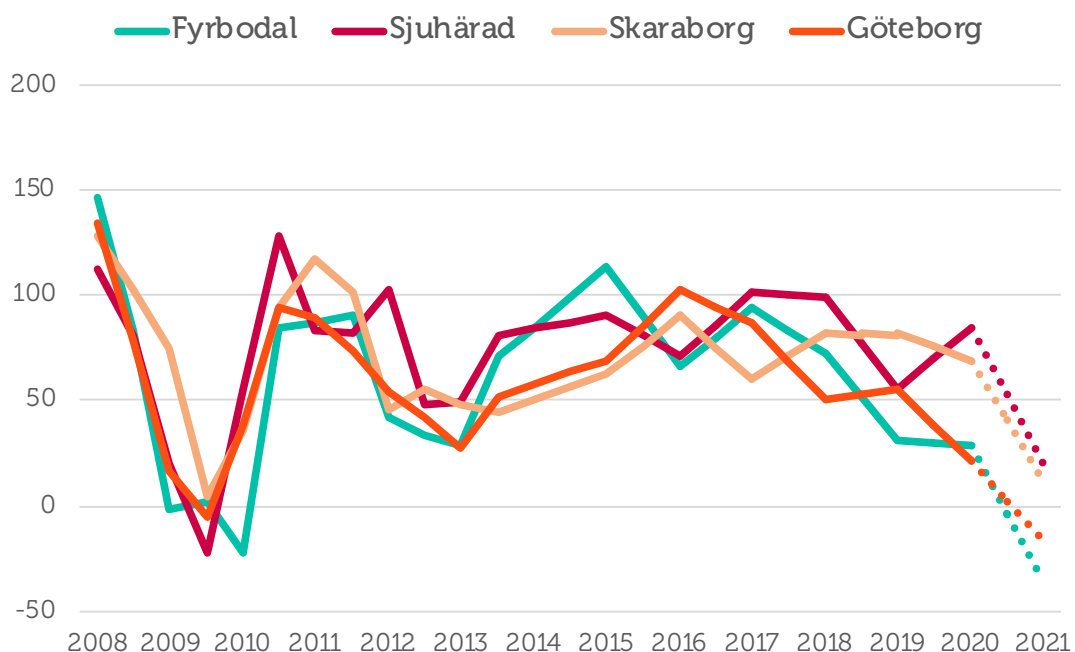
I fjolårets rapport hade Skaraborg den starkaste konjunkturindikatorn med ett nettotal på 82. I år har dock regionens konjunktur avtagit till ett nettotal på 69. Utfallet av regionens konjunkturindikator blev lägre än vad företagen förväntade sig ifjol, då var prognosen en ökad tillväxttakt till nettotalet 97. Trots en minskad konjunkturindikator i regionen placerar sig Skaraborg högre än rikssnittets nettotal 37. Företagens förväntningar på kommande tolv månader är att konjunkturindikatorn ska minska kraftigt till ett nettotal på 11.

Sjuhärad har en stark utveckling och har högst konjunkturindikator bland länets regioner. Från att ha haft en kraftig avmattning till nettotalet 55 ifjol har regionens tillväxttakt ökat till ett nettotal på 85. Företagen i Sjuhärad överträffade därmed den prognos som de ställde ifjol om ett förväntat nettotal på 58 för det kommande året. De är dock pessimistiska inför de kommande tolv månaderna med en prognos om en minskad tillväxttakt till nettotalet 21.

Konjunkturen i Fyrbodals har mattats av under de senaste tolv månaderna. Fjolårets nettotal på 32 har minskat till 28 i år. Utfallet blev därmed lägre än vad företagen förväntade sig ifjol, då var prognosen en ökad tillväxttakt till nettotalet 77. Förväntningarna bland Fyrbodals företag på kommande tolv månader är att tillväxttakten ska mattas av till ett nettotal på -36.

Göteborg har i år den lägsta konjunkturindikatorn bland länets regioner. Göteborgs nettotal har sjunkit till 21 (ifjol 56) under de senaste tolv månaderna. Utfallet blev därmed betydligt lägre än vad företagen i Göteborg förväntade sig i fjolårets rapport, då var prognosen en ökad tillväxttakt till nettotalet 85. På ett års sikt förväntar sig företagen i regionen att konjunkturindikatorn ska sjunka till nettotalet -16.

Figur 13 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008–2020

Västra Götalands fyra regioner – sysselsättning

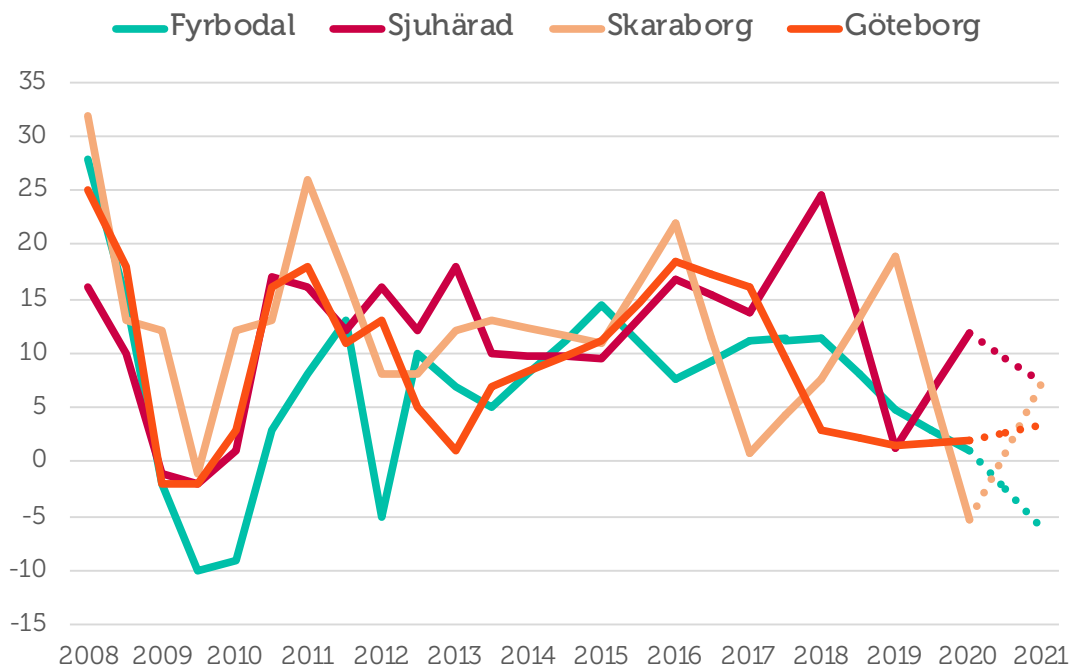
I årets mätning är delregionernas sysselsättningstillväxt starkast i Sjuhärad som har ett sammanvägt nettotal på 12, jämfört med 1 ifjol. Nettotalet för riket som helhet är 4. Utfallet av sysselsättningens tillväxt i länet blev precis det nettotal som företagen förväntade sig i fjolårets rapport. För de kommande tolv månaderna är dock förväntningarna att tillväxttakten ska mattas av till nettotalet 7. Prognosen för riket som helhet är nettotalet -1.

Skaraborg hade ifjol den högsta sysselsättningstillväxten med nettotalet 19, men i år har den mattats av rejält till nettotalet -5. Detta innebär att det är en större andel företag i regionen som har minskat sin personalstyrka än de som har utökat den. Utfallet blev betydligt lägre än fjolårets förväntningar om en sysselsättningstillväxt på nettotalet 15. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxten kommer återhämta sig till nettotalet 7.

Fyrbodal har sett en avmattad tillväxttakt i sysselsättningen. Regionen har i årets mätning ett nettotal på 1 jämfört med 5 ifjol. Även i Fyrbodal blev sysselsättningstillväxten lägre än företagens prognoser. Under det kommande året tror företagen på en stark återhämtning i sysselsättningen till nettotalet 17.

Göteborg har haft en oförändrad sysselsättningstillväxt med ett fortsatt nettotal på 2. Företagens prognoser ifjol var att tillväxttakten skulle öka till nettotalet 17, vilket alltså inte har infriats. Företagen i Göteborg tror på en ökad tillväxttakt till nettotalet 4 under de kommande tolv månaderna.

Figur 14 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008–2020

Västra Götalands fyra regioner – orderingsång

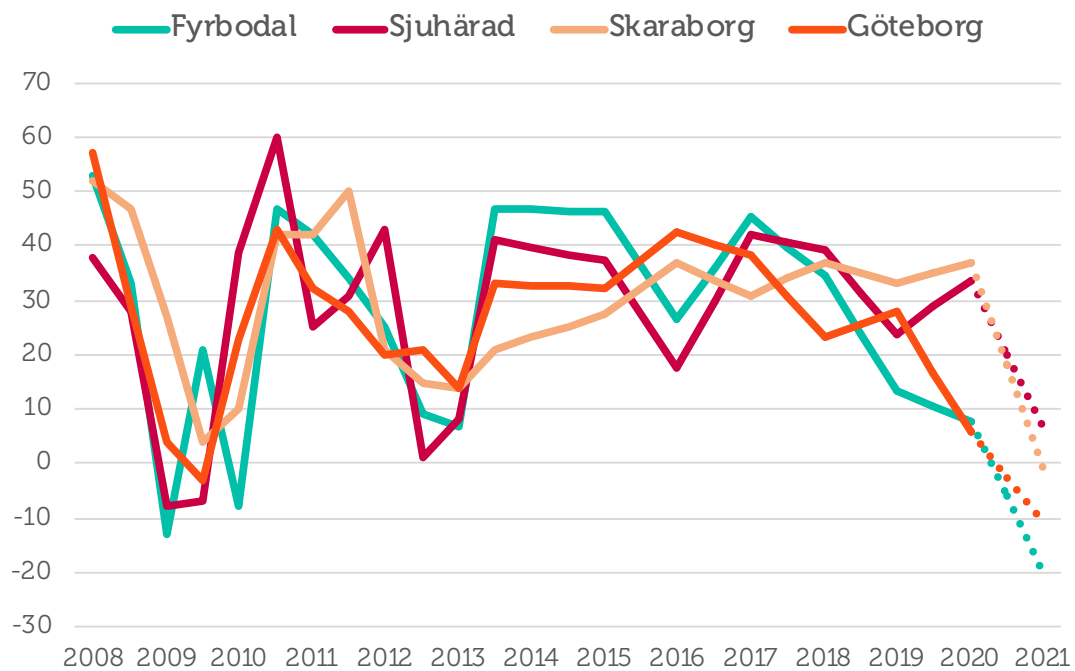
Företagen i Göteborg har sett en avmattad tillväxt i orderingsången under de senaste tolv månaderna och har det lägsta nettotalet jämfört med övriga regioner i länet. Nettotalet har minskat från fjolårets 28 till 6 i år. Riksgenomsnittets nettotal för tillväxten i orderingsången är 13. Företagen i Göteborg tror på en kraftigt minskad orderingsång till ett nettotal på -11. Motsvarande nettotal för riket som helhet är också -11

Fyrbodal har haft en minskad tillväxttakt under året som gått. Nettotalet för regionen är i årets mätning 8 jämfört med fjolårets 13. På ett års sikt förväntas tillväxttakten mattas av ytterligare och resultera i ett nettotal på -20.

Sjuhärad uppvisar en kraftig ökning i orderingsågens tillväxttakt. Nettotalet är 34 jämfört med fjolårets 24. För de kommande tolv månaderna tror dock företagen att tillväxttakten kommer att avta och resultera i ett nettotal på 7.

Skaraborg har haft en svag ökning i tillväxttakten under de senaste tolv månaderna men har trots detta den högsta tillväxten i länets orderingsång. Nettotalet har ökat från fjolårets 33 till 37 i årets mätning. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är dock mer pessimistiska och företagen tror på en avmattad tillväxttakt till nettotalet -11.

Figur 15 Orderutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008–2020

Västra Götalands fyra regioner – omsättning

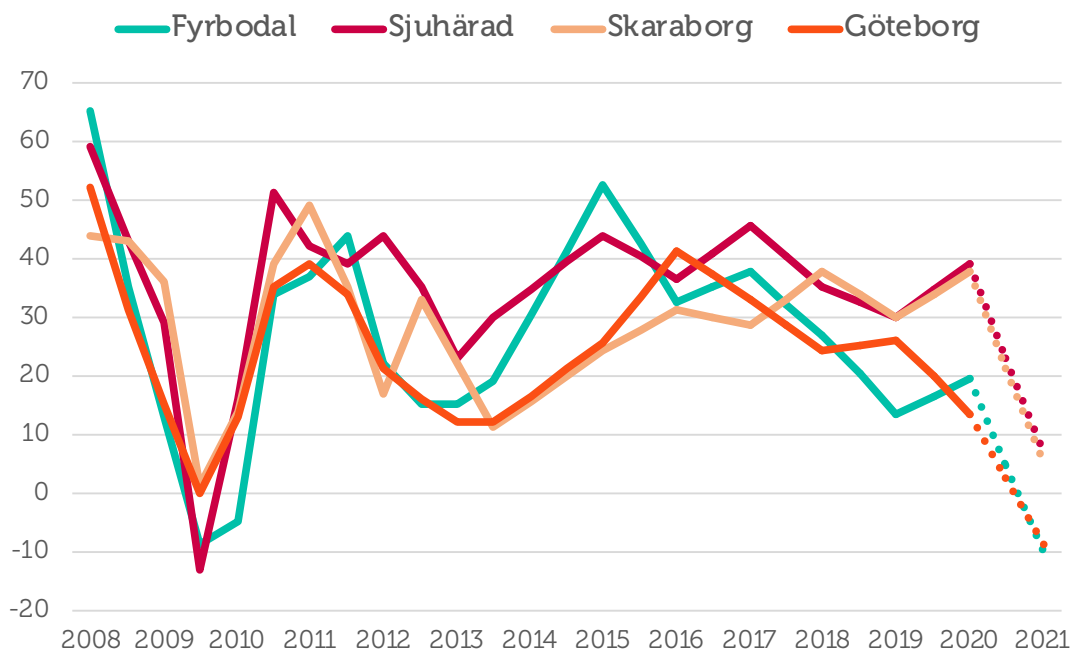
Omsättningens tillväxttakt har ökat i samtliga delregioner förutom Göteborg där nettotalet har minskat från 26 ifjol till 13 i år. Detta är något lägre än riksgenomsnittet på 20. Utfallet av omsättningstillväxten blev lägre än vad företagen i Göteborg förväntade sig i fjolårets rapport, då var prognosen ett nettotal på 36. På ett års sikt förväntar sig regionens företag att tillväxttakten ska avta till ett nettotal på -9. Motsvarande nettotal för riket som helhet är -8.

Fyrbodals företag har haft en ökad tillväxttakt i omsättningen under de senaste tolv månaderna. Nettotalet ökar från fjolårets 13 till 20 i år. Utfallet blev dock lägre än prognosen på 32 ifjol. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska mattas av till nettotal på -10.

Sjuhärad mäter den starkaste omsättningstillväxten bland länets regioner. Under de senaste tolv månaderna har tillväxttakten ökat och länets nettotal är i år 39, ifjol var det 30. Detta innebär att företagen överträffade sina förväntningar, då prognosen i förra årets rapport var en vikande tillväxttakt till nettotalet 28. Företagen i regionen tror på en kraftigt avmattad tillväxttakt för de kommande tolv månaderna, där nettotalet förväntas hamna på 7.

Omsättningstillväxten har ökat i Skaraborg under de senaste tolv månaderna. Nettotalet har gått från 30 ifjol till 38 i år. Fjolårets förväntningar på omsättningsutvecklingen har därmed infriats. För de kommande tolv månaderna tror företagen i regionen på en kraftigt minskad tillväxt till ett nettotal på 5.

Figur 16 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008–2020

Västra Götalands fyra regioner – lönsamhet

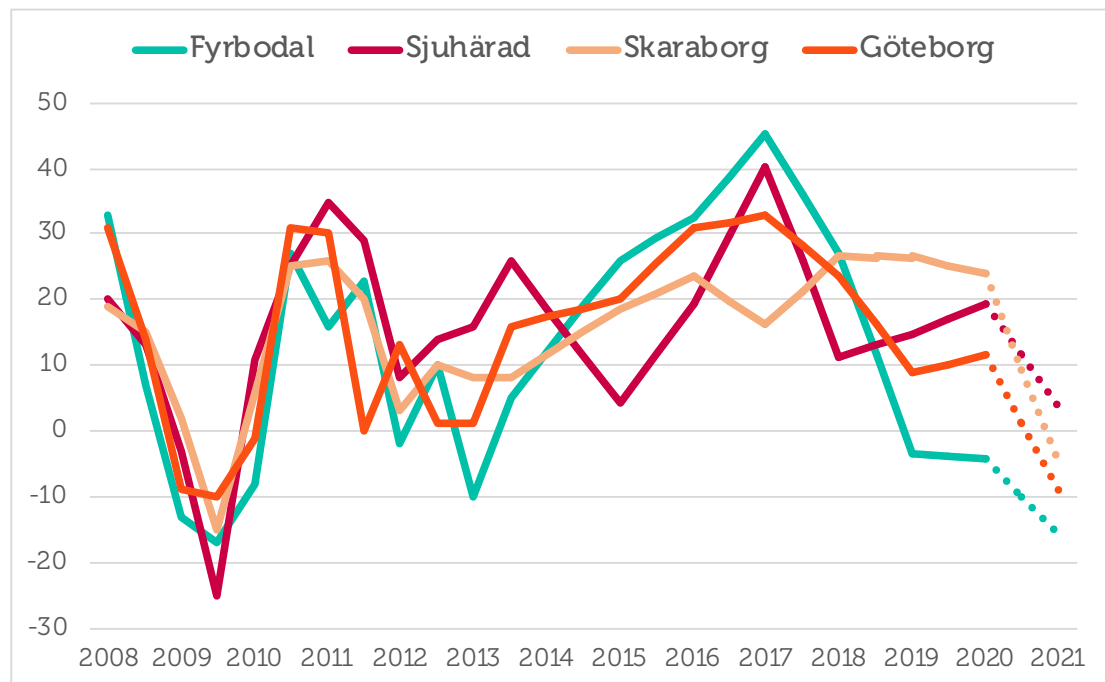
Trots en avmattad tillväxttakt har Skaraborg den högsta lönsamhetstillväxten bland länets regioner. Nettotalet är i år 24, jämfört med 27 i fjolårets rapport. Nettotal för riket som helhet är 12. Utfallet blev lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport, då var prognosen en ökad tillväxttakt till nettotalet 38. Företagens förväntningar på de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska mattas av till ett nettotal på -5. För riksgenomsnittet är motsvarande nettotal -10.

Sjuhärad har även detta år haft en ökad tillväxttakt i lönsamheten. Från att ifjol haft ett nettotal på 15 har det i år ökat till 19. Utfallet blev något lägre än företagens förväntningar. Förväntningarna på det kommande året är att tillväxttakten ska mattas av till nettotalet 4.

Fyrbodal har det lägsta nettotalet bland länets regioner. Tillväxten i lönsamheten har mattats av till ett nettotal på -4, jämfört med -3 ifjol. I förra årets rapport förväntade sig företagen att tillväxttakten skulle öka och resultera i ett nettotal på 40, vilket alltså inte har infriats. På ett års sikt tror företagen i Fyrbodal att tillväxttakten ska mattas av ytterligare till nettotalet -16.

Under de senaste tolv månaderna har lönsamhetstillväxten ökat bland företagen i Göteborg. Nettotalet är i år 12 jämfört 9 ifjol. Trots en god utveckling blev utfallet lägre än företagens förväntningar förra året, då var prognosen en kraftigt ökad tillväxttakt till nettotalet 31. På ett års sikt tror företagen att lönsamhetstillväxten kommer att minska till nettotalet -9.

Figur 17 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008–2020

SLUTSATSER

Trots att tillväxttakten hade avtagit pekade småföretagens förväntningar inför 2020 på en fortsatt positiv konjunkturutveckling inom både tillverknings- och tjänstesektorn. Företagens högt ställda prognoser har dock inte införlivats under året, vilket tyder på att konjunkturläget mattats av avsevärt redan innan coronapandemin kraftigt började påverka det svenska näringslivet under mars 2020.

Företagens förväntningar på konjunkturutvecklingen de kommande tolv månaderna är nu mycket pessimistiska och tydligt påverkade av coronapandemin. I Västra Götalands län har konjunkturindikatorn minskat från fjolårets nettotal 56 till årets 39. Utfallet av årets konjunkturindikator blev lägre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport, i vilken de trodde på en ökad tillväxttakt. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med prognos om en konjunkturindikator på historiskt låg nivå.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, tuff konkurrens samt svag efterfrågan. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i länet har nästan fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sveriges små och medelstora företag finansierar välfärden. De har skapat fyra av fem nya jobb under de senaste decennierna och är motorn i svensk ekonomi. Inom loppet av några veckor har de kastats in i en av de djupaste och mest svåröverskådliga kriser vi upplevt i modern tid. I takt med att antalet företag som påverkas negativt blir fler, stiger arbetslösheten och utanförskapet ökar. Det kan få förödande konsekvenser för det svenska samhället. Förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande blir därför än mer avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagens tillgång till kompetens, kostnaden att anställa, samt incitamenten för företagande genom bland annat skattesystemets utformning och andra för konkurrenskraften viktiga frågor måste prioriteras, annars är risken att nyinvesteringar skjuts på framtiden och lågkonjunkturen cementeras.